

НАУКОВО-ТЕХНІЧНІ КОНФЕРЕНЦІЇ

Національний університет кораблебудування

Сучасні тренди розвитку
бібліотеки ЗВО цифрової епохи
в структурі інформаційного
забезпечення навчального процесу,
наукової та дослідницької
діяльності ЗВО

МАТЕРІАЛИ

ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

11 листопада 2021 р.

Миколаїв ■ 2021

інформаційний центр : щомісячний навчально-практичний та бібліографічний журнал. – 2012. – № 8. – С. 1–11.

4. Шрайберг, Я. Електронна книга, майбутнє бібліотеки і суспільна свідомість: спроба осмислення і передбачення / Я. Шрайберг // Вища школа . – 2013. – № 12. – С. 80–120.

УДК 027.7:378.6:61(477.54)ХНМУ:001.9

Киричок І. В.,

директор Наукової бібліотеки

Харківський національний медичний університет,

м. Харків, проспект Науки, 4, тел. 705 07 21

iv.kyrychok@knmu.edu.ua

ORCID ID 0000-0002-0505-5364

ПРОСУВАННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ: КОЛАБОРАЦІЯ БІБЛІОТЕКИ ТА АКАДЕМІЧНОЇ СПІЛЬНОТИ

***Анотація:** В роботі представлено досвід Наукової бібліотеки Харківського національного медичного університету у співпраці з академічною спільнотою вишу щодо просування принципів академічної доброчесності, визначено ключові позиції бібліотеки в системі забезпечення якості вищої медичної освіти на засадах чесних академічних практик.*

***Ключові слова:** академічна доброчесність, медичний університет, бібліотека закладу вищої освіти, академічна спільнота.*

Одним з основних елементів системи забезпечення якості вищої освіти є академічна доброчесність (АД). Дотримання принципів АД є невід'ємною складовою забезпечення сталого розвитку системи вищої освіти в Україні, тому їх просування стало стратегічним завданням кожного закладу вищої освіти, зокрема медичного.

Харківський національний медичний університет (ХНМУ) підтримує Проект сприяння академічній доброчесності в Україні, який реалізується за сприяння Американських Рад з міжнародної освіти за підтримки Міністерства освіти і науки України і спрямований на системні зміни в українській вищій освіті. З 2020 року, пройшовши

конкурсний відбір, ХНМУ став безпосереднім учасником проекту "Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти" (Academic IQ).

У ХНМУ впроваджена система внутрішнього забезпечення якості освіти, що базується на принципах АД:

- розроблена і вдосконалена нормативна база з питань АД (Кодекс академічної доброчесності ХНМУ, положення про академічну доброчесність та етику академічних відносин в ХНМУ, про порядок перевірки текстових документів на наявність текстових запозичень, Наказ про заходи з розвитку системи академічної доброчесності в ХНМУ та ін.);

- визначено структурні підрозділи для забезпечення поширення принципів АД і створено уповноважені комісії, що виконують наглядову та контролюючу функцію (Група сприяння академічній доброчесності в ХНМУ, Комісія з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ тощо);

- створена інформаційно-документна база для популяризації принципів АД серед всіх членів академічної спільноти (сайти університету і його бібліотеки, колекції в інституціональному репозитарії тощо);

- напрацьовані заходи з просування АД в освітній та науковий процеси університету (дистанційний курс "Академічна доброчесність", семінари, майстер-класи, круглі столи тощо);

- запроваджені інструменти контролю щодо дотримання АД в освітній та науковій діяльності вишу, в тому числі анкетування членів академічної спільноти та антиплагіат-стратегія ХНМУ.

Наукова бібліотека ХНМУ є невід’ємною ланкою в системі АД університету і бере активну участь в роботі всіх складових цієї системи, взаємодіє із структурними підрозділами університету з питань доброчесних практик. Представники бібліотеки є членами Групи сприяння академічній доброчесності в ХНМУ, Комісії з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ, Комісії з питань етики та біоетики, робота яких направлена на дотримання і просування принципів АД, попередження порушень цих принципів та етики академічних взаємовідносин серед здобувачів вищої освіти, викладачів та співробітників університету, проведення експертизи ініціативних досліджень та наукових робіт, розгляду виявлених фактів академічної недоброчесності тощо.

Університетська бібліотека займає ключові позиції у створенні інформаційно-документної бази, що сприяє популяризації АД, інформаційній грамотності, запобіганню плагіату та дотриманню корпоративної культури: на власному веб-сайті формує добірки інформаційних ресурсів в рубриці "Academic Integrity" щодо регламентів і рекомендацій з питань АД, вимог до академічного письма, проблем плагіату; створює веб-навігатори і веб-покажчики надійних та авторитетних ресурсів з питань медичної науки та освіти, доказової медицини; організовує доступ до наукометричних БД, ресурсів з ліцензійним контентом; є ініціатором і куратором створення та підтримки електронного архіву інтелектуальних здобутків співробітників та студентів вишу – Репозитарію ХНМУ, тощо.

Важливою складовою в системі впровадження АД є організація навчальних, наукових та просвітницьких заходів, в проведенні яких Наукова бібліотека ХНМУ бере безпосередню участь. З метою просування й поширення принципів АД вона взаємодіє з академічною спільнотою вишу. Так, спільно з Навчально-науковим інститутом якості освіти ХНМУ та кафедрою філософії створено дистанційний курс "Академічна доброчесність" для вітчизняних та іноземних студентів 1-3 курсів, онлайн-курс "Актуальні проблеми академічної доброчесності і академічного письма в освітньо-науковій діяльності" для науково-педагогічних працівників і здобувачів третього (освітньо-наукового/освітньо-творчого) рівня освіти з обов'язковою сертифікацією, які представлені на платформі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle). У взаємодії з деканатами факультетів на початку навчального року проводиться інформаційний тиждень "Першокурсник", в межах якого директор бібліотеки виступає з лекцією щодо основ АД та запобігання плагіату, розповідає про курс "Академічна доброчесність", необхідність та умови його проходження, контроль знань і сертифікацію результатів.

У співпраці зі студентським самоврядуванням Наукова бібліотека щороку проводить круглі столи "Бібліотека і студентство: діалоги", на яких обговорюються питання ресурсного забезпечення навчання, формат взаємодії студентів і працівників бібліотеки, організація самостійної позааудиторної роботи, консультативна допомога та ін. Бібліотекою ініційовані й проведені спільно зі студентами та кафедрою філософії круглі столи "Академічна доброчесність у світогляді студентства", "Принципи академічної доброчесності: порівняння вітчизняного і зарубіжного досвіду", з кафедрою української мови, основ психології та педагогіки – "Етикет віртуальних комунікацій: погляд студента і викладача", на яких саме студенти виступають з доповідями, а бібліотекарі та викладачі

допомагають розібратися у складних та спірних питаннях, що хвилюють студентів; планується ряд спільних заходів на поточний навчальний рік.

Постійно співпрацюючи з науково-педагогічними кадрами, університетська бібліотека разом з науковим відділом ХНМУ щороку проводить цикл заходів – методичних семінарів, а з переходом освітнього процесу на дистанційну форму навчання – вебінарів для вчених щодо АД як складової бренду науковця, побудови публікаційної кар'єри на засадах чесних академічних практик, запобігання плагіату та публікацій у псевдонаукових виданнях, майстер-класів з питань використання систем управління бібліографічною інформацією та інструментів ідентифікації науковця для оптимізації авторських профілів в спеціалізованих сервісах, співробітники бібліотеки в якості лекторів беруть участь в проведенні "Школи лідерства для аспірантів ХНМУ" та інших заходах.

Наукова бібліотека університету включена в систему контролю якості освітнього процесу та запобігання плагіату як підрозділ, який з метою сприяння належному виконанню й оприлюдненню результатів наукових досліджень здійснює перевірку дисертаційних робіт та наукових матеріалів (статей, монографій, збірок) на наявність неправомірних текстових запозичень з опублікованих джерел, надає консультативну допомогу щодо результатів перевірки, правильного оформлення цитувань та списку використаних першоджерел тощо.

Таким чином, Наукова бібліотека ХНМУ широко представлена в програмі стратегічного розвитку університету, системі забезпечення якості вищої освіти на засадах АД. Володіючи необхідними компетентностями щодо створення метаданих першоджерел, досвіду аналітичної роботи з інформаційними ресурсами, консультативної підтримки авторів з питань підготовки та оформлення наукових публікацій, побудови чесної публікаційної кар'єри науковців, знань основ інформаційної грамотності та академічної етики, бібліотека є однією з ключових ланок в системі просування принципів АД в медичному університеті через колаборацію з керівництвом, кафедрами, студентством та структурними підрозділами вишу.

I.V. Kyrychok,
director of the Scientific Library
Kharkiv National Medical University,
Kharkiv, 4 Nauky Avenue, tel. 705 07 21
iv.kyrychok@knmu.edu.ua
ORCID ID 0000-0002-0505-5364

PROMOTING THE PRINCIPLES OF ACADEMIC INTEGRITY IN THE
MEDICAL UNIVERSITY: A COLLABORATION BETWEEN THE LIBRARY AND
THE ACADEMIC COMMUNITY

Abstract: This paper presents the experience of the Scientific Library of the Kharkiv National Medical University in cooperation with the academic community of the university to promote the principles of academic integrity, identifies key positions of the library in the system of quality assurance of higher medical education on the basis of honest academic practices.

Keywords: academic integrity, medical university, library of a higher education institution, academic community.

Киричок И. В.,

директор Научной библиотеки

Харьковский национальный медицинский университет,

г. Харьков, проспект Науки, 4, тел. 705 07 21

iv.kyrychok@knmu.edu.ua

ORCID ID 0000-0002-0505-5364

ПРОДВИЖЕНИЕ ПРИНЦИПОВ АКАДЕМИЧЕСКОЙ ДОБРОЧЕСТНОСТИ В
МЕДИЦИНСКОМ УНИВЕРСИТЕТЕ: КОЛАБОРАЦИЯ БИБЛИОТЕКИ И
АКАДЕМИЧЕСКОГО ОБЩЕСТВА

Аннотация: В работе представлен опыт Научной библиотеки Харьковского национального медицинского университета в сотрудничестве с академическим сообществом вуза по продвижению принципов академической добротности, определены ключевые позиции библиотеки в системе обеспечения качества высшего медицинского образования на основе честных академических практик.

Ключевые слова: академическая добротность, медицинский университет, библиотека вуза, академическое сообщество.

Корольова Т. Д.,

завідуюча Електронним читальним залом

Наукової бібліотеки,

Національний університет кораблебудування

імені адмірала Макарова,